

Een nieuwe cao
Zo werken de
onderhandelingen

6

De transitie
Er is (ook) werk
aan het water!

9

**AI 5 jaar
vakbekwaam?**
Zorg dat je op tijd
je verlenging regelt

10

Leo Rolf over de nieuwe pensioenregelingen

“Nieuwe pensioenregeling ziet er positief uit”

Foto: Harald Lakerveld

Op 1 januari 2026 gaan de pensioenfondsen voor de installatiebranche en de detailhandel over op een nieuwe regeling. Vakspecialist Werkgeverszaken Leo Rolf: ‘Met de huidige dekkingsgraad zal die positief uitpakken. Dat is goed voor het imago van de branche.’

Weinig grote fondsen zijn al klaar met het doorvoeren van de wijzigingen die landelijk zijn afgesproken voor een nieuw pensioenstelsel. Pensioenfonds Metaal en Techniek en Pensioenfonds Detailhandel (zie kader) zijn dat wel. Alle werknemers in de branche krijgen in oktober al een bericht van hun pensioenfonds met een indicatie van het te ver-

wachten pensioenbedrag. In maart 2026 volgt een bericht met de definitieve berekening.

1 januari moet lukken

Leo Rolf: ‘De Nederlandse Bank moet officieel nog goedkeuring geven aan de plannen die er nu liggen. En de fondsen zijn nog druk bezig om de ICT-systemen aan te passen om de nieuwe regeling te kunnen uitvoeren. Een vermogen van bijna negentig miljard euro zet je natuurlijk niet in een middagje om. De invoering per 1 januari 2026 is dus wel onder voorbehoud. Maar ik heb er goede hoop op dat het allemaal gaat lukken. Dan horen we bij de eerste grote fondsen die daadwerkelijk en ordentelijk overgaan.’

Premie blijft hetzelfde

Over naar wat? Rolf zet de belangrijkste afspraken nog

→ Lees verder op de volgende pagina.

Nieuwe regels en wetten rond digitalisering

Met (nieuwe) wetten en regels probeert Europa digitalisering makkelijker en veiliger te maken. Zoals met de Cyber Resilience Act, NIS2 (Directive on security of network and information systems) de AI Act en de Europese Data Act. Wat ze behelsen, wanneer ze van kracht worden en welke kansen ze toch ook bieden, leggen we hier uit.

→ Lees meer op pagina 8.

‘Kennis en groei gaan hand in hand’

Volgens Jeroen van der Molen, oprichter van Sunergetic, is het duidelijk. Zonder kennis geen groei. Hij zag kansen om de PV-markt te veroveren door processen te digitaliseren en automatiseren en investeerde daarbij in de eigen SolarHero Academy. De diversificatie die het bedrijf volgde, betekende dat ook op andere terreinen meer kennis nodig is. ‘We trainen op vaardigheden en kwaliteit.’

→ Lees meer op pagina 11.

Oei, een conflict met een klant...

Vervelend. En je hebt geen zin in een rechtszaak, toch? Dan kun je naar de Geschillencommissie. Dat is sneller, goedkoper en er komt een deskundige oplossing voor de kwestie. Onze afdeling Advies staat voor je klaar met ondersteuning en tips, en legt uit hoe zo’n procedure bij de Geschillencommissie verloopt.

→ Lees meer op pagina 13.

Nieuws over ledenvoordelen

Stellantis breidt de garantieregelingen op auto's uit, ProCardio biedt korting op de aanschaf van een AED en bij Buckaroo krijg je voordeel op pinautomaten voor (mobiel) betalen.

4

Vervolg van pagina 1.

maar eens op een rijtje. ‘We gaan over naar een stelsel waarbij je persoonlijk pensioenvermogen opbouwt op basis van beleggingen. Dat betekent dat de pensioenvermogens meeveren met de economie. Ook zullen er minder reserves nodig zijn. Afgesproken is dat de premies gelijk blijven; 27,98 procent bij PMT. Ook de premieverdeling werkgever/werknemer verandert niet. Het fonds zal een solidariteitsreserve gebruiken om pensioenuitkeringen op niveau te houden als het even slechter gaat. Ook is er vermogen beschikbaar om groepen te compenseren die er bij de

— Leo Rolf: ‘Pensioenen veren mee met de economie en de uitkeringsbelofte vervalt.’

overgang op achteruit gaan, zoals de leeftijdsgroep tussen 40 en 65 jaar. De dekkingsgraad van het PMT was eind juni 116 procent. Het overschot van 16 procent gaat volgens een verdeelsleutel naar compensatie, kosten en een solidariteitsreserve. Het eventuele restant keren de fondsen per 1 januari 2026 uit aan de deelnemers. Daarnaast zullen medewerkers zien dat het nabestaandenpensioen eenvoudiger en gunstiger wordt, met name voor de lagere inkomens.’

Wel of geen excedent-regeling

Techniek Nederland heeft vooral in de nieuwe pensioenregeling van PMT een belangrijke stem gehad. ‘Ik denk dat we voor werkgevers belangrijke wapenfeiten hebben bereikt, zoals aantrekkelijke pensioenuitkeringen, een goed nabestaandenpensioen en een gelijkblijvende premie voor werkgever en werknemer. Dat laatste is opmerkelijk, want veranderingen leiden meestal tot meerkosten. Daarnaast zorgen we ervoor dat de fondsen de werkgevers volledig ontzorgen bij de overgang. Ze hoeven zelf niets te doen. Het enige is dat ze een keuze moeten maken om wel of niet vrijwillig deel te nemen aan de excedentregeling; een aanvullende pensioenregeling voor werknemers die meer verdienen dan het maximum voor de basispensioenregeling, zodat zij ook daarboven pensioen kunnen opbouwen.’

Verlaging voorkomen

Rolf geeft aan dat de fondsen aan het einde van het jaar de balans gaan opmaken, op basis van de dekkingsgraad per 31 december, en in maart de deelnemers zullen meedelen hoe de nieuwe pensioenen eruit komen te zien. ‘Deelnemers krijgen daar persoonlijk bericht van. Elk jaar krijgen ze een overzicht van de ontwikkeling van hun pensioenvermogen. Heeft de beurs het goed gedaan, dan zien ze hun vermogen een paar procenten stijgen, bij een slecht beursjaar kan het vermogen dalen. Bij positieve resultaten krijgen ook de gepensioneerden een

Eerlijk zullen we alles delen

Bij een dekkingsgraad boven de 107 procent zal het surplus als volgt worden verdeeld:

	PMT
Compensatiereserve:	3%
Solidariteitsreserve:	1,5-5%
Overige kosten:	1,5%
Uitkering deelnemers:	restbedrag

hogere uitkering. De kans dat pensioengerechtigden hun uitkering zien dalen, is klein. Daarvoor hebben we de solidariteitsreserve. Daarmee kunnen de fondsen toekomstige verlagingen voorkomen.’

Meer weten?

Alle informatie over de nieuwe pensioenregeling die in 2026 ingaat, is te vinden op de website van PMT www.pmt.nl.

Ook op de website van Techniek Nederland is aanvullende informatie beschikbaar over pensioenregelingen in de installatie- en detailhandel.

→ tnl.nu/nieuwe-pensioenregeling
tnl.nu/Pensioenstelsel-25

Wat kunnen we voor je doen?

Alle informatie over de nieuwe pensioenregelingen vind je op de website van PMT en die van Pensioenfonds Detailhandel. Ook Techniek Nederland heeft er een speciale pagina voor ingericht. Hier vind je:

- Links naar pagina’s met belangrijke informatie,
- Een toolkit met pensioeninformatie die je kan delen met je medewerkers,
- De contactgegevens van de werkgeversconsulenten van het PMT
- De data van webinars die we organiseren rond dit thema (vanaf eind september)
- De dekkingsgraad per einde van iedere maand

Wist je dat twee pensioenconsulenten van PMT zijn gedetacheerd op het kantoor van Techniek Nederland?

Silvan Valkenburg
T: 06 115 151 13
E: silvan.valkenburg@pmt.nl

Gijs van Haaften
T: 06 117 154 81
E: gijs.van.haaften@pmt.nl

Technische detailhandel (BPF Detailhandel)

Leden van Techniek Nederland die onder het Pensioenfonds Detailhandel vallen, hebben te maken met eenzelfde traject voor de transitie naar het nieuwe stelsel. Onder het Pensioenfonds Detailhandel valt een groot aantal sectoren met ieder een eigen cao. Daarom is er een vereniging opgericht die deze sectoren aan werkgeverszijde vertegenwoordigt.

Ook dit fonds wil per 1 januari 2026 overgaan naar het nieuw pensioenstelsel. Afgesproken is dat de premie niet wijzigt, deze blijft 24,75 procent met een ongewijzigde premieverdeling werkgever-werknemer. De dekkingsgraad bij Detailhandel was eind juli 128,8 procent. Het overschot van 28,8 procent gaat volgens een verdeelsleutel naar compensatie, kosten en solidariteitsreserve. Het eventuele restant keren de fondsen vanaf 1 januari 2026 uit aan de deelnemers.

Bij een dekkingsgraad boven de 112 procent zal het surplus als volgt worden verdeeld:

	Pensioenfonds Detailhandel
Compensatiereserve:	4%
Solidariteitsreserve:	5%
Overige kosten:	3%
Uitkering deelnemers:	restbedrag

Kom naar Het Grote Techniek Debat op 1 oktober

Op woensdag 1 oktober 2025 organiseert Techniek Nederland Het Grote Techniek Debat – het verkiezingsdebat over de toekomst van techniek in Nederland. In aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen gaan kandidaat-Kamerleden van de grootste politieke partijen met elkaar én met de zaal in gesprek over de belangrijkste technische uitdagingen van deze tijd.

Onder leiding van debatdeskundige Roderik van Grieken (Nederlands Debatinstituut) buigen de politici zich over uitdagende thema’s als de energietransitie, netcongestie, zonnepanelen en warmtepompen, het tekort aan technische vakmensen, mobiliteit, infrastructuur en de balans tussen schone steden en een gezonde economie.

De middag wordt geopend door Mark Harbers, oud-politicus en voorzitter van Techniek Nederland. Het Grote Techniek Debat biedt een unieke gelegenheid om met de kandidaat-Kamerleden in gesprek te gaan en te laten horen hoe belangrijk techniek is voor toekomst van Nederland – én om zelf invloed uit te oefenen op het debat.

Locatie en tijd

De Hall, Intechinium-gebouw, Korenmolenlaan 4, Woerden
Woensdag 1 oktober 2025, 16:00 – 17:30 uur (inloop vanaf 15:30 uur)

→ **Let op:** het aantal plaatsen is beperkt.
Meld u snel aan via s.klinge@technieknederland.nl.

Ontmoet de échte helden van de techniek

Geen acteurs – maar echte vakmensen met passie voor hun werk. In onze arbeidsmarktcampagne draait het dit jaar om hun verhalen. Ze zijn eerlijk. Ze zijn ontwapenend. En ze raken precies de juiste snaar. Mensen die iedere dag met trots, plezier én vakmanschap bijdragen aan een slimme, duurzame wereld.

Op de website jekuntzoveelmeerindetechniek.nl ontdek je ruim tachtig functies in de installatietechniek. Steeds meer van deze functies brengen we overtuigend in beeld via de serie Droomjobs: korte, authentieke verhalen waarin vakmensen zelf vertellen wat hun werk zo bijzonder maakt.

- Mensen willen weten hoe het écht is om te werken in de techniek – en onze vakmensen vertellen het beter dan wie dan ook.
- Van glasvezeltechnicus in de Rotterdamse haven tot onderhoudsmonteur in de grootste hagelslagfabriek ter wereld.
  - Van chef-monteur die een thermische buffer van een miljoen liter installeert tot beveiligingsmonteur op de campus van TU Delft.
  - Van een 19-jarige sanitairmonteur met grote verantwoordelijkheden (én een titel als Nederlands kampioen) tot de servicemonteur die stevast begint met een bakje bij de klant.

Nieuw is de video waarin influencer Salim een dag meeloopt met dakdekker Martijn. Een video buiten de Droomjobs-serie om, maar die ook laat zien hoe uitdagend, afwisselen en leuk het vak kan zijn. Ga naar de video tnl.nu/dakdekker-Martijn.

— Vind ook werkgeluk in de techniek! Bekijk op de webpagina de verhalen van echte helden in de technische sector.

De filmpjes zorgen voor herkenning, verbinding en een realistisch beeld van hoe verrassend veelzijdig en waardevol een loopbaan in de techniek kan zijn.

Zet de Droomjob-video's ook in voor je eigen werving!
Gebruik ze op je website, social media of tijdens evenementen – en laat zo anderen het werkgeluk in de techniek ontdekken.

Voor meer informatie:
www.jekuntzoveelmeerindetechniek.nl/videos

Nieuwe leden

In de vorige editie mochten we 53 bedrijven als lid van onze vereniging verwelkomen. Deze keer zijn daar weer 31 collega-bedrijven (peildatum 5 augustus) bijgekomen.

Klima Engineering	Amsterdam	R. Korbee Installatietechniek	Hillegom
Tenders Elektrotechniek	Berkel en Rodenrijs	Van Aller Elektrotechniek	Hillegom
Van de Ven		BLK projects	Lijnden
Elektro & Regeltechniek	Boekel	Stroo Energy Solutions	Middelburg
TMB installatie	Breda	M&M Security Services	Milsbeek
LK elektra	Brummen	Slimair	Nunspeet
Epos Energie Prestatie Advies	Delft	Heatzs Installaties	Purmerend
FTM Installatietechniek	Elburg	Van der Velden Groep	s-Hertogenbosch
Polhuis Totaal Installatie	Enschede	Loodgietersbedrijf Plat	Slidrecht
Panjer Installatietechniek	Exloo	Schoon H2O	Slidrecht
Buwalda rioolservice	Franeke	Gruun	Tilburg
Livolo Nederland	Hardinxveld-Giessendam	Verhoeven Elektrotechniek	Tilburg
Zeker Elektrotechniek	Heerhugowaard	THT Installatietechniek	Tolbert
		Bloq.it	Utrecht
		Gebroeders Wijnen Installaties	Valkenswaard
		Entius Techniek	Veenendaal
		Z. van Nuij Installatietechniek	Westerhaar-Vriezenveensewijk
		Installatiegroep Almelo	Wierden
		SOSservice	Zevenaar
		Stisjusa	Zwanenburg

Een AED, daar red je een leven mee

Heb jij hem al? Met een AED kun je een leven redden. Maar dan moet je hem wel bij de hand hebben. Aan de muur, of in jouw bus. Want het kan jou ook overkomen. Een familielid, vriend, collega of een onbekende in de buurt kan plotseling getroffen worden door een hartstilstand. Voor de beste overlevingskansen (zonder gevolgschade) moet de schok met een AED binnen zes minuten na de hartstilstand worden gegeven. Zes minuten: het verschil tussen leven en dood. Er zijn AED's voor binnen en buiten en hij is ook gemakkelijk te plaatsen in een bedrijfswagen. Zo kan elke monteur op locatie ook de helpende hand bieden.

Korting

Bij ProCardio krijg je negentig euro korting (excl. btw) op het starterspakket c.q. de aanschaf van de Philips HS1 AED met acht jaar garantie. Dit is de meest verkochte, makkelijkste en snelste AED ter wereld, door iedereen eenvoudig te bedienen. Het pakket is inclusief:

- de originele rode Philips-tas met kleine kledingschaar en emergency card,
- de Fast Response Kit (FRK) van ProCardio (zware grote kledingschaar, scheermes, handschoenen, droogdoek, beademingsmasker),
- vijf jaar service all-in,
- vijf jaar garantie op materiaalkosten,
- gratis service op locatie bij storing of na inzet.

Bedrijfshulpverlening

Voor iedereen die reanimatietrainingen geeft, bijvoorbeeld aan BHV'ers, biedt ProCardio ook Philips trainingsartikelen aan. Vraag ernaar bij ProCardio.

Offerte aanvragen?

Neem contact op met ProCardio voor een offerte op maat of persoonlijk advies. Bel 035 333 35 15 of vraag een offerte aan: tnl.nu/offerte-procardio. Houd je lidnummer van Techniek Nederland bij de hand om gebruik te kunnen maken van de korting.

Twintig procent korting op pinapparaten

Met de pinapparaten van Buckaroo reken je snel af op locatie of in de winkel. Als lid van Techniek Nederland profiteer je van twintig procent korting én gratis registratie (ter waarde van 58 euro). Je ontvangt het apparaat binnen 24 uur, gebruiksklaar geleverd.

Buckaroo is een toonaangevende payment service provider in de Benelux en biedt online betaalmethoden én in-store betaaloplossingen voor bedrijven en zelfstandigen. Denk aan pinapparaten, Tap to Pay (voor Android) en ondersteuning voor creditcardbetalingen. Ook overstappen met behoud van je huidige pinapparaat is mogelijk via de transactiedienst van Buckaroo.

Populaire betaalmethoden

Buckaroo ondersteunt onder andere iDEAL, PayPal, Mastercard, Visa en American Express voor zowel fysieke als online.

Leden voordeel

Techniek Nederland-leden krijgen twintig procent korting op deze apparaten (prijzen excl. btw):

	Normale prijs	Ledenprijs
Buck Smart	405 euro	324 euro
Buck Smart Plus	470 euro	376 euro
Buck Smart Fixed	350 euro	280 euro
Buck Mobile	490 euro	392 euro
Buck Mini 4G	169 euro	135 euro
Buck Fixed 4G	290 euro	232 euro

Niet zeker welk apparaat je nodig hebt? Bekijk de uitlegvideo op: www.buckaroo.nl/pinapparaten

BUCKAROO
paying attention

Gratis registratie

Leden betalen geen registratiekosten per apparaat (normaal 58 euro), dankzij de samenwerking met Techniek Nederland.

Voordelige transactie bundels

Naast het apparaat betaal je voor transacties. Die kun je ook via Buckaroo afnemen met bundels vanaf 4,50 euro per maand. Het is de moeite waard om transactiekosten te vergelijken. Zo kun je mogelijk je huidige pinapparaat blijven gebruiken én besparen.

Direct starten?
Ga naar tnl.nu/buckaroo-partner

Buck Smart	Buck Smart Plus	Buck Smart Fixed	Buck Mobile	Buck Mini 4G	Buck Fixed 4G
4G + Wifi	4G + Wifi	LAN + Wifi	4G	4G	4G
✓ Kassa koppeling	✓ Kassa koppeling	✓ Kassa koppeling	✓ Kassa koppeling	✓ Kassa koppeling	✓ Kassa koppeling
✓ Contactloos betalen	✓ Contactloos betalen	✓ Contactloos betalen	✓ Contactloos betalen	✓ Contactloos betalen	✓ Contactloos betalen
✓ Retourpinnen	✓ Retourpinnen	✓ Retourpinnen	✓ Retourpinnen	✓ Retourpinnen	✓ Retourpinnen
36-72 uur batterijduur	36-72 uur batterijduur	— Batterijduur	36-72 uur batterijduur	8-12 uur batterijduur	— Batterijduur
— Bonprinter	✓ Bonprinter	— Bonprinter	✓ Bonprinter	— Bonprinter	— Bonprinter

Check ze allemaal

Het leden voordeelprogramma groeit. In het afgelopen halfjaar traden al Boels Rental, Tango Q8, Multitube, Recruitment Marketeers, ProCardio, Buckaroo, Stellantis en ATVE toe tot het programma. Naar verwachting zullen we dit jaar nog meer partijen verwelkomen.

Hier kun je zien van welke kortingen je profiteert en met de leden voordeelcalculator maak je eenvoudig een indicatieve vergelijking met je contributie.

tnl.nu/VB-3-25-ledenvoordelen

Nieuw: acht jaar garantie

Techniek Nederland-partner Stellantis Nederland biedt nu tot acht jaar of 160.000 km kosteloze garantie aan klanten die het reguliere onderhoud van hun auto laten uitvoeren bij een erkend reparateur. Zonder extra administratie. De garantie is uit te breiden met extra voordelen en flexibele opties, zoals:

- Onderhoudscontracten die direct bij aanschaf van het model kunnen worden afgesloten en gefinancierd.
- Transparante prijzen en gerichte aanbiedingen voor zowel regulier als bijzonder onderhoud.

De nieuwe garantietermijn geldt voor alle merken die door Stellantis Nederland worden vertegenwoordigd (met uitzondering van Leapmotor, dat momenteel standaard tot vier jaar garantie biedt) voor zowel personenauto's als bedrijfswagens, met een verbrandingsmotor of elektrische aandrijving. De nieuwe garantie treedt automatisch in werking wanneer het voorgeschreven onderhoud wordt uitgevoerd bij een erkend reparateur binnen het officiële Stellantis-netwerk. Bovendien is de verlengde garantie overdraagbaar aan een volgende eigenaar, mits het onderhoud volgens de richtlijnen is uitgevoerd.

De auto's die het betreft vallen tevens onder een kortingsregeling voor meer dan honderd modellen waar leden van Techniek Nederland korting op krijgen, waaronder ook de bedrijfswagenmerken Citroën, Fiat Professional, Opel & Peugeot. Je vindt ze hier:

tnl.nu/stellantis-100

Een inspirerend najaar

Houd de online agenda in de gaten voor nieuwe bijeenkomsten.
Volg daarom onze agenda op tnl.nu/agenda-27-25

9 Workshop: Rendementsverbetering in de installatiebranche

Op 30 september en 12 november om 13:00 uur organiseert Techniek Nederland samen met Bol Adviseurs de workshop rendementsverbetering in de installatiebranche in Breda en Apeldoorn. Ontdek hoe slimme managementinformatie helpt bij betere beslissingen en het vergelijken met de besten in de branche. Meld je nu aan!

Evenement

- 1 **FireSafety & (Cyber) Security Congres**
1 oktober - Den Bosch
tnl.nu/agenda27251
- 2 **TVVL Nationaal congres Gebouwtechniek en Mens 2025**
23 september
Driebergen-Rijnsburg
tnl.nu/agenda27252

Bijeenkomst

- 1 **Ontwikkelingen in de Sanitaire en Riolerings-technieken**
15 september
Nieuwegein
tnl.nu/agenda272501
- 2 **Projectbeheersing en onderhanden projecten**
16 september - Breda
tnl.nu/agenda272502
19 november - Apeldoorn
tnl.nu/agenda272503
- 3 **Basistraining elektro-techniek voor de Witgoed-monteur (2 dagen)**
16 september - Nieuwegein
tnl.nu/agenda272504

- 4 **Praktijkdagen Veilig Werken**
- *Veilig Werken voor monteurs en leiding-gevers*
24 september - Hengelo
15 oktober - Zwolle
- *Veilig Werken voor middenkader en management*
29 oktober - Online
tnl.nu/agenda272505
- 5 **Gesprekstechnieken voor de warmtepomp adviseur**
24 september - Woerden
29 oktober - Amsterdam
26 november - Ulvenhout
tnl.nu/agenda272506
- 6 **Management leergang installatie- en bouw-bedrijven**
25 september - Apeldoorn
tnl.nu/agenda272507
- 7 **Ontdek de toekomst van warmtepompen bij Weheat**
26 september - Duizel
tnl.nu/agenda272508

- 8 **Basiscursus Calculeren volgens de Techniek Nederland Methode**
30 september
Woerden
1 oktober en 8 oktober
Amersfoort
28 oktober en 4 november
Zwolle
29 oktober en 4 november
Den Bosch
11 en 18 november
Akersloot
9 november en 12 november
Bergen op Zoom
tnl.nu/agenda272509
- 9 **Rendementsverbetering in de installatiebranche**
30 september - Breda
tnl.nu/agenda272510
12 november - Apeldoorn
tnl.nu/agenda272511
- 10 **Masterclasses Bedrijfs-kunde in één dag**
3 oktober - Breukelen
tnl.nu/agenda272512
- 11 **Persoonlijk leiderschap in de praktijk**
7 oktober - Soest
tnl.nu/agenda272513
- 12 **Bedrijfsopvolging**
5 november - Houten
tnl.nu/agenda272514

- 13 **De 10 succesfactoren van Salesmanagement**
7 november – Soest
tnl.nu/agenda272515
- 14 **Bedrijfsovernamedag 2025**
8 oktober
Noordwijkerhout
tnl.nu/agenda272516
- 15 **Opleiding Witgoed-monteur (6 dagen)**
14 oktober - Nieuwegein
tnl.nu/agenda272517
- 16 **Workshop Verdieping aanbesteden**
28 oktober - Woerden
tnl.nu/agenda272518
- 17 **Workshop ALIB 2024 en Wkb**
29 oktober - Woerden
tnl.nu/agenda272519
- 18 **Ontbijtsessie BOI over GACS, Calculatie Tijd-normen, normen en inspecties**
30 oktober - Utrecht
tnl.nu/agenda272520
- 19 **Workshop UAV-GC 2025**
3 november - Zwolle
tnl.nu/agenda2725121

- 20 **Training Verbeterde Risicoklassenindeling (VRKI)**
6 november - De Meern
tnl.nu/agenda272522
- 21 **Workshop Risico, contracten en voor-waarden**
11 november - Woerden
tnl.nu/agenda272523
- 22 **Webinar: nieuwste ontwik-kelingen van de PPWR**
12 november
tnl.nu/agenda272524
- 23 **Techathon '25**
20 november
Amsterdam Schiphol Airport
tnl.nu/agenda272525
- 24 **Workshop Tender-management**
20 november - Woerden
tnl.nu/agenda272526

Zo verlopen cao-onderhandelingen

Het is weer zover. De huidige cao loopt af op 31 januari 2026. Daarom zijn de voorbereidingen voor een nieuwe cao gestart. De online ledenenquête is afgerond en dit najaar bezoeken we diverse ledengroepen en commissies. Zo verzamelen we zoveel mogelijk wensen en ideeën van leden, om deze straks in de onderhandelingen mee te nemen. Maar hoe gaat dat onderhandelen eigenlijk in zijn werk?

1. Wie zit er namens de installateurs aan tafel?

Namens Techniek Nederland onderhandelt Margreet Stok, hoofd Lobby- en Beleidsregie en MT-lid bij Techniek Nederland.

2. Waar vinden die onderhandelingen plaats?

Dat gebeurt in de Vakraad, het overlegorgaan van de sociale partners.

3. Hoeveel mensen zitten er aan tafel?

Er zijn zes vertegenwoordigers van werkgevers, waaronder Margreet en de secretaris van de Federatie Werkgeversorganisaties Techniek (FWT). De vakbonden hebben ook zes onderhandelaars en meestal vier kaderleden uit de sector, die werken bij een lidbedrijf. Er worden vijf cao's 'Metaal en techniek' gesloten waarvan de cao Technische Installatiebranche er een is.

4. Hoe ziet het team van Techniek Nederland er uit?

Margreet werkt samen met haar collega's Leo Rolf en Vincent Sapuletej. Leo en Vincent hebben dage-

lijks contact met leden, de expertgroep hoofden P&O en maken bijvoorbeeld impactanalyses van de voorstellen. Ook het team Advies noteert het hele jaar door vragen van leden. Voor complexe onderwerpen schakelen we, desgewenst, externe experts in.

5. Is er een vast vergaderschema?

Ja. Vooraf spreken werkgevers en vakbonden af in welke periode en op hoeveel dagen er wordt onderhandeld.

6. Hoe wordt de achterban geïnformeerd over de voortgang?

Het cao-platform tnl.nu/caoplatform is de centrale plek voor updates. Tijdens de onderhandelingen sturen we speciale cao-nieuwsbrieven naar contactpersonen en P&O-functionarissen. Vaak gebeurt dat nog dezelfde dag. Communicatie wordt zorgvuldig afgestemd met de andere werkgeversorganisaties. Het team van communicatie en online en de cao-collega's staan die dagen stand-by om je zo snel mogelijk het nieuws te kunnen brengen.

7. Hoelang duren de voorbereidingen?

Eigenlijk zijn we het hele jaar bezig. We signaleren vroeg mogelijke vraagstukken, volgen andere cao's met raakvlakken zoals de cao Bouw en Infra, de cao Metalektro, de cao Motorvoertuigen en de cao voor de Productie- en Leveringsbedrijven (energie) en we houden economische ontwikkelingen in de gaten.

8. Hoe ziet de ledenraadpleging eruit

We gebruiken sinds 2015 een online enquête om wensen en knelpunten in kaart te brengen. Met een respons van ruim vijftientig procent krijgen we een betrouwbaar beeld. Daarnaast spreken we met ledengroepen, commissies en individuele leden. Ook kunnen leden altijd mailen naar de cao-mailbox.

9. Hoe wordt het mandaat bepaald?

Op basis van de ledenraadpleging stelt de onderhandelaar, samen met de commissie P&O, een het mandaatadvies op voor het bestuur van Techniek Nederland. Binnen de FWT wordt dit vervolgens afgestemd met andere werkgeversorganisaties tot één gezamenlijk werkgeversmandaat.

— Margreet Stok, hoofd Lobby- en Beleidsregie en MT-lid bij Techniek Nederland.

Belangrijke data

De onderhandelingsdata voor de cao 2026 zijn op:

- Dinsdag 18 november 2025
- Dinsdag 9 december 2025
- Dinsdag 13 januari 2026
- Dinsdag 20 januari 2026

De huidige cao loopt op 31 januari 2026 af.

Meer informatie:
tnl.nu/VB-cao-platform

advertentie

ATVE
POWERED BY VAPRO

Scan de QR code en schrijf je nu in!

Veilig werken onder spanning? Kies voor ATVE!
Bij ATVE certificeren we jou tot Vakbekwaam Persoon (VP) volgens NEN 3140. Onze professionele trainingen zorgen ervoor dat je veilig en deskundig kan werken aan laagspanningsinstallaties.

10% korting voor leden van Techniek Nederland!
Als lid van Techniek Nederland profiteer je van 10% korting op onze open inschrijvingen voor de NEN 3140 VP-opleidingen.

Waarom kiezen voor ATVE?

- Praktijkgerichte trainingen op meerdere locaties
- Ervaren en deskundige docenten
- Flexibele startdata
- Met of zonder erkend examen
- Direct toepasbare kennis en vaardigheden

Schrijf je vandaag nog in via de QR-code, www.atve.nl of bel: 070-3378377

Investeer in de veiligheid en deskundigheid van jouw organisatie!

advertentie

Tijd en geld besparen met Sortimo!

Ledenvoordeel

mySortimo.nl
Tel. 0182 35 60 60 – klantenservice@sortimo.nl

Sortimo
BEDRIJFSWAGENINRICHTING

Holland Warmte opende inspiratiecentrum

„Duidelijkheid en vertrouwen leiden tot opdrachten“

Duurzaamheid en innovatie zitten de familie Van Triet in het bloed. De oprichter van Holland Warmte in Numansdorp, Theo van Triet sr., ontwikkelde in 1979 zelf een warmtepomp voor de eigen bedrijfsruimte. De tweede generatie opende vorig jaar een inspiratiecentrum voor met name hybride warmtepompen. Office Manager Lisette Naborn: ‘Mensen willen hybride warmtepompen zien, horen en voelen. We merken dat die ervaring en een deskundig advies zwaarder wegen dan verwarrende opinies in de media.’

Primeurs waren er de afgelopen zestig jaar constant. Holland Warmte was de eerste installateur in Nederland met een warmtepomp in het eigen bedrijfspand, destijds in Zierikzee. Deze was gekoppeld aan een bodemcollector van duizend m² en veertig m² zonnecollector. Begin jaren tachtig liep het bedrijf voorop met grote luchtverwarmingsprojecten, inclusief warmteterugwinning en balansventilatie. Eind jaren negentig bracht Van Triet sr. de Maritime Booster op de markt; 's werelds kleinste oliegestookte cv-ketel, speciaal voor jachten en schepen.

Warmte zonder zorgen

Holland Warmte is gespecialiseerd in installatie, service en onderhoud van cv-ketels, warmtepompen en airco's, met name voor particulieren. Het is een echt familiebedrijf, waarin ook dochter Marianne en zoon Theo jr. actief zijn. Van Triet sr. komt nog steeds regelmatig langs, voor een bakje koffie en een scherpe blik op het bedrijf. Er zijn nu vijfenveertig mensen in dienst, waarvan een groot deel al heel lang aan boord is.

„We kunnen zo het eerlijke verhaal vertellen en maken grote investeringen visueel en voelbaar“

Lisette Naborn: ‘Ook als je geen familie bent, voel je je hier thuis en wordt je aangestoken door de kernwaarden van de familie: innovatie, ondernemerschap, duurzaamheid en klantgerichtheid. Advies, nazorg, service en onderhoud zijn hier heel belangrijk. Net als professionele installaties natuurlijk. We voeren alleen kwaliteitsmerken, vier in totaal, en al onze monteurs zijn gecertificeerd. Als we een onderhoudscontract afsluiten bij een nieuwe installatie, geven we maximale garantie. Klanttevredenheid staat voorop. Van de tachtigduizend particulieren waar inmiddels installaties van ons staan, krijgen we veel positieve reviews en extra werk.’

Het eerlijke verhaal

Vandaag de dag zet Holland Warmte sterk in op hybride warmtepompen. Het bedrijf merkte dat de moderne consument door het politieke jobbeleid en tegenstrijdige geluiden in de media, het spoor bijster was. ‘Daarom zijn we eind vorig jaar met het inspiratiecentrum Holland Warmte Huis gestart. Daar kunnen we het eerlijke verhaal vertellen en grote investeringen visueel en voelbaar maken. De producten die er werkend te zien zijn, zijn de meest toegepaste in de markt. Mensen horen hier het geluid dat een buitenunit maakt. Ze zien er dat de binnenunit best naast de cv-ketel past. Ze horen er dat er nog steeds subsidie

Foto: Marco De Swart

— Lisette Naborn: ‘Een adviesgesprek en het ervaren van de techniek levert concreet werk op.’

wordt gegeven op warmtepompen en dat ze zich bij ons geen zorgen hoeven te maken: we zijn zowel CO- als F-gassen gecertificeerd en bij eventuele problemen hoeven ze niet te zoeken bij wie ze moeten zijn. Bij een internetaankoop is dat nog maar de vraag. Want wie komt hem plaatsen, wie doet het onderhoud en wie is verantwoordelijk bij problemen? Hier weet men: wij zijn er voor je. Van de eerste oriëntatie tot het eind van de levensduur van de installatie. 24/7. Alleen met eigen mensen. Dat schept vertrouwen.’

Concreet werk

Het bedrijf ontvangt in het inspiratiecentrum veel geïnteresseerde consumenten, zomaar of op afspraak, en organiseert er ook open avonden. Vooral de combinatie cv-ketel en warmtepomp krijgt er veel bekijks. ‘Veel consumenten komen binnen met vraagtekens en verlaten de showroom met een offerte of een opdrachtformulier in de hand. Een adviesgesprek en het ervaren van de techniek levert concreet werk op. Natuurlijk hebben ook wij last van de krimpende markt in warmtepompen, maar we zien die nu toch wel weer aantrekken. Juist nu de consument schoorvoetend weer interesse toont, zijn er adviserende professionals nodig om hen over de streep te trekken. Ook om inzicht te geven in de terugverdientijd, bij goed en bij minder goed geïsoleerde woningen.’

Nieuw opleidingscentrum

Holland Warmte gebruikt de showroom ook als opleidingsruimte voor nieuwe en bestaande medewerkers. ‘We zijn nu bezig met de ontwikkeling van een nieuw trainingscentrum naast de showroom. Daar kunnen we (nieuwe) medewerkers om- en bijscholen op diverse disciplines en we denken ook na om de ruimte beschikbaar te stellen aan certificeringsinstanties voor de examens bij de verlenging van de CO-certificering. Door onze centrale ligging kan dat heel aantrekkelijk zijn. We zitten dus niet stil. We blijven innoverend ondernemen.’

Digitalisering moet veilig(er)

Wacht u voor de nieuwe wetten!

Digitalisering biedt de branche oneindig veel kansen, maar brengt ook risico's met zich mee. Met (nieuwe) wetten en regels probeert Europa digitalisering makkelijker en veiliger te maken. Om welke regels het gaat, wanneer ze in gaan en wat de uitdagingen en kansen zijn, lees je hier.

Cyber Resilience Act

De CRA stelt nieuwe cybersecurity-eisen aan hard- en software die op de Europese markt wordt gebracht.

Belangrijke data:

- **11 september 2026:** De meldplicht voor actief misbruikte kwetsbaarheden en incidenten treedt in werking.
- **11 december 2027:** De belangrijkste verplichtingen voor fabrikanten gaan in.

Uitdagingen:

Extra verplichtingen als het gaat om het beveiligen en onderhouden van installatiesoftware, maar ook van onderdelen en apparaten die gebruikt worden om een installatie op te bouwen.

Kansen:

Bedrijven die beveiligde producten en diensten aanbieden zijn betrouwbaarder en dus kansrijker bij aanbestedingen. Periodiek onderhoud en updates kunnen een nieuw verdienmodel zijn.

NIS2 (Directive on security of network and information systems)

De Europese NIS2-richtlijn moet de digitale weerbaarheid verhogen. Nederland vertaalt de richtlijn momenteel in een eigen Cyberbeveiligingswet.

Belangrijke data:

- **Tweede/derde kwartaal 2026:** Implementatie in Nederland

Uitdagingen:

Installatiebedrijven die actief zijn in de essentiële sectoren, krijgen te maken met verhoogde eisen op het gebied van cyber security. Aantonen van bekwaamheid en kwalificaties zijn van belang om in een keten te kunnen werken.

Kansen:

Techniek Nederland heeft – met onder andere Samen Digitaal Veilig – de NIS2 Quality Mark ontwikkeld. Hiermee kun je snel en eenvoudig aantonen dat de benodigde kwalificaties voor een risicokader in orde zijn. Het Quality Mark moet dé standaard worden in Nederland.

AI Act

De AI Act is bedoeld om het ontwikkelen van veilige AI modellen te bevorderen.

Belangrijke data:

- **februari 2025:** bepalingen op verboden AI.
- **augustus 2025:** Eisen voor AI voor algemeen gebruik (general purpose AI)
- **augustus 2026:** Eisen voor hoog-risico AI-toepas-

singen en transparantieplichtingen.

- **augustus 2027:** Eisen voor hoog-risico AI-producten (volledige AI-verordening van kracht)

Uitdagingen:

De branche ontwikkelt in sneltreinvaart AI-toepassingen. Daarbij moet je nu nog meer rekening houden met veiligheid en betrouwbaarheid.

Kansen:

De verordening beoogt ook een kansrijk speelveld te creëren voor vernieuwende inzet van AI. Dit sluit aan bij tal van initiatieven vanuit Techniek Nederland om AI in te zetten voor repeterende processen en specialistische kennis.

Data Act

De Europese Data Act (dataverordening) heeft als doel om bedrijven, burgers en overheden meer mogelijkheden te geven om gebruik te maken van data en deze te delen. Bijvoorbeeld de gebruiksgegevens van apparaten.

Belangrijke data:

- **12 september 2025:** Het grootste deel van de regels uit de wet is direct van toepassing.

Kansen:

Het wordt makkelijker om tussen dienstverleners te switchen, vermindert de afhankelijkheid van grote spelers (en hun prijsbepalingen) en maakt concurrentie (dus goedkopere diensten) makkelijker.

Online groeien? Start hier

Wie slim online zichtbaar is, bereikt zijn doelen eerder. Maar hoe pak je dat effectief aan?

Gratis hulp

Het kan best een uitdaging zijn om dit allemaal in samenhang met elkaar op de rit te krijgen en te houden. Hulp nodig? Als lid krijg je een uur gratis advies van de marketingkennis-partner van Techniek Nederland: Forward Marketing. Mail: technieknederland@forwardmarketing.nl of bel 085 273 07 00 (vraag naar Alex Koop).

Er is werk aan het water!

De beschikbaarheid van water is niet meer zo vanzelfsprekend. Met drinkwaterbesparing willen we voorkomen dat Nederland op een 'waterslot' moet. Die besparing vraagt om aanpassing én actie: van bijscholing tot nieuwe business- en samenwerkingsmodellen. Wacht niet op af, maar bereid je voor. Kijk op onze website hoe.

De drinkwaterbesparing gaat gepaard met kansen en uitdagingen. Het biedt volop werk in waterbesparende oplossingen, advies en subsidieaanvragen. Tegelijk vraagt het om aanpassing aan nieuwe wetgeving en technieken. Installateurs moeten hun werkwijze structureel veranderen – van inkoop, kwaliteitsborging tot de bedrijfsvoering. De praktijk gaat structureel veranderen.

Gedreven door data

Maatregelen als grijswatersystemen, waterbesparende tappunten en hemelwateropvang bieden direct kansen, zowel intern als bij klanten. De technische oplossingen zijn nu al talrijk.

In het ontwerpen, installeren en beheren van sanitaire installaties en riolerings-systemen speelt datagedreven waterbeheer een steeds grotere rol. Slim waterbeheer met data en technologie maakt installaties efficiënter, duurzamer en voorspelbaarder. Dat verlaagt de kans op lekkages de onderhoudskosten.

Virtuele modellen

Er zijn al veel slimme technologieën beschikbaar, zoals slimme meters en sensoren die het waterverbruik monitoren, lekken detecteren of verbruikspieken en storingen voorspellen. Ook digital twins maken een opmars, vooral in de gestapelde bouw en grote utiliteitsprojecten. Ze helpen bij het optimaliseren van waterdruk en -stromen door verschillende verdiepingen. De virtuele modellen van sanitaire systemen en rioleringen stellen je in staat om waterstromen, onderhoudsbehoeften en belasting door extreme neerslag of droogte te simuleren.

Het begint bij kennis

Om grip te krijgen op de materie hebben we zoveel mogelijk informatie voor je samengebracht op onze website. Check de volgende pagina's:

Veel informatie over oplossingen, opleidingen en trainingen:
tnl.nu/VB-installateur-in-watertransitie

Besparingstips water en energie:
tnl.nu/besparingstips-water-energie

Hemelwatersystemen en grijswatersystemen:
tnl.nu/VB-hemel-en-grijswatersystemen

Datagedreven waterbeheer:
tnl.nu/VB-datagedreven-waterbeheer-en-digitalisering

De best bewaarde 'best practices'

Hoewel AI en nieuwe digitale trends in de schijnwerpers staan, zijn er al digitale tools die al jaren hun waarde bewijzen. 'Proven Technology' noemen we dat – zoals FGO+ en Calculatietijdnormen. Ontwikkeld door Techniek Nederland, samen met sterke partners.

FGO+ staat voor fabrikaatgebonden onderhoud en bevat gegevens van 5.500 cv-ketels, warmtepompen en zonnestroominstallaties. Dat aantal groeit elk jaar. Voor al deze producten zijn standaard onderhoudsformulieren beschikbaar met onderhoudspunten, instelgegevens en storings- en servicecodes. Die kun je direct gebruiken in de dagelijkse praktijk.

De FGO+-gegevens roep je eenvoudig op via een webservice in je eigen onderhoudsapplicatie. Werk je met ERP-software? Ook dan is integratie mogelijk. Alle producten zijn gecategoriseerd volgens de ETIM-standaard: tnl.nu/VB-wat-is-etim, een initiatief van Techniek Nederland.

De formulierenapp bevat documenten waarmee je inspecties of onderhoud aan bijvoorbeeld cv-ketels uitvoert en zo vastlegt dat je voldoet aan de Gasketelwet. Je kunt ook direct melding doen aan bevoegd gezag bij een gevaarlijke situatie. Meer informatie? Ga naar: www.fgoplus.nl

De calculatietijdnormen van Techniek Nederland zijn al jarenlang een vaste waarde in de technieksector. Ze zijn geschikt voor het calculeren van elektrotechnische, werktuigkundige (HVAC) en sanitaire installaties in utiliteitsbouw zoals kantoren, scholen, verpleeg- en verzorgingsinrichtingen, bedrijfsgebouwen en semi (lichte) industrie.

Dat het Rijksvastgoedbedrijf in zijn contractstukken voorschrijft dat elektrotechnisch wordt gerekend met deze normen, onderstreept de kwaliteit en betrouwbaarheid ervan. Heb je een abonnement op het 2BA-artikelenbestand? Dan kun je deze normen ook koppelen aan producten en nog efficiënter calculeren.

Ook trefzeker calculeren?

Kijk dan op tnl.nu/VB-calculatietijdnormen

Ook vakmanschap vraagt om onderhoud

Ook vakmanschap moet je bijhouden. Zo is de CO-certificering maar vijf jaar geldig. Monteurs die in 2021 hun bewijs van vakmanschap behaalden, moeten dit in 2026 verlengen. Goed nieuws: daar hoeft je alleen een theorie-examen voor te doen. Begin op tijd!

Inmiddels zijn zo'n 3.500 monteurs gecertificeerd voor werk aan gasinstallaties. Wie er vroeg bij was, moet als eerste verlengen. Dat is nodig, want de praktijk verandert. Nieuwe technieken of inzichten vragen om actuele kennis. Je zal je kennis dus op peil moeten houden en dat testen we eens in de vijf jaar.

Begin op tijd

Je krijgt een seintje van InstallQ als je certificaat verloopt, maar let zelf ook goed op. Zorg dat je op tijd begint met de verlengingsprocedure. Als je zakt voor het examen, kun je herkansen tot de einddatum van je certificaat.

Alleen theorie-examen

Om de lastendruk bij verlenging zo laag mogelijk te houden, hebben Techniek Nederland en Wij Techniek het voor elkaar gekregen dat bij verlenging elke vijf jaar alleen een theorie-examen verplicht is. De praktijktoets vervalt, omdat audits al praktijkcontroles bevatten. Dat bespaart tijd én kosten voor monteurs en bedrijven.

↳ **Meer informatie**
tnl.nu/VB-vakmanschap-onderhoud

Bedrijfsovername?

Neem de tijd voor de zakelijke en de zachte kant

Op 8 oktober vindt in Noordwijkerhout de tweejaarlijkse Bedrijfsovernamedag plaats. We bieden een divers en interactief programma met veel praktijkvoorbeelden. Op al je vragen over opvolging of overname krijg je die dag een antwoord. Rolf Duindam, adviseur Management en Ondernemerschap bij Techniek Nederland, zet er alvast drie op een rij.

Welke bekende valkuilen moet ik vermijden?

'Wacht niet te lang – een overname vraagt tijd en zorg. Start met een duidelijk plan en einddoel. Neem de tijd om een partij te vinden waar je een goed gevoel bij krijgt. Onderschat ook vooral de zachte kant niet. Een nieuw gezicht kan de bedrijfscultuur veranderen, dus bereid je team goed voor. Neemt een van je kinderen de zaak over? Zorg dat het gezin op één lijn zit. En wees duidelijk over hoe lang je zelf nog aanblijft: niet te lang is niet goed, maar ook niet te kort. Als het zover is: laat ook echt los.'

Hoe bepaal ik de waarde van mijn bedrijf?

'Dat blijft lastig. De waarde hangt af van je cijfers, het personeel, vastgoed, wagenpark en lopende contracten. Ondernemers schatten de bedrijfswaarde vaak te hoog in. We raden aan om altijd één van onze branchepartners te vragen om je te helpen bij de waardebepaling.'

Wat doet Techniek Nederland voor mij?

'Wij zijn er voor onze leden in elke fase van het ondernemerschap – ook bij bedrijfsovername en -opvolging. We geven advies over juridische, financiële en organisatorische zaken. Op onze website onder Bedrijfsvoering, Management & ondernemerschap, en vervolgens bedrijfsovername en -opvolging vind je de Checklist Bedrijfsopvolging Familiebedrijf, een handleiding voor de verkoop van je bedrijf en een stappenplan voor succesvolle bedrijfsovername. Je vindt er de branchepartners waarbij je kan aankloppen voor deskundige adviezen en ondersteuning. En je kan je hier aanmelden voor de Masterclass Bedrijfsopvolging.

Naast de afdeling Ledenadvies staan ook de relatiebeheerders in de regio voor je klaar. Zij weten wie opvolging zoekt of juist wil overnemen.

Ben je er ook bij op 8 oktober?

Je bent van harte welkom van 11.30 tot 17.00 uur in NH Conference Centre Leeuwenhorst in Noordwijkerhout. Tijdens het plenaire programma delen we praktijkverhalen en tips voor het overnameproces. In de workshops van onze branchepartners krijg je verdieping over onder andere:

- Hoe kom jij in topvorm voor een bedrijfsoverdracht? (BoI Adviseurs)
- De kunst van het waarderen van een bedrijf (MKB Advies Partners)
- Het overnameproces: succesvol van voorbereiding tot en met overdracht (BBN Corporate Finance)
- De zachte kant bij bedrijfsopvolging (Dorine.nu)

Op de kennismarkt beantwoorden Techniek Nederland, Wij Techniek, de branchepartners en andere experts al je vragen.

↳ **Tip:** wil je overnachten?
 ↳ Als lid krijg je tien procent korting bij NH Leeuwenhorst.

↳ Aanmelden kan via tnl.nu/VB-bedrijfsovernamedag-2025

Jeroen van der Molen, oprichter Sunergetic

☞ Kennis en groei gaan hand in hand ☞

Sunergetic werd groot van de zon; van groot-schalige PV-projecten voor woningcorporaties, gemeenten, particulieren en de zakelijke markt. Wie groot denkt, moet slim werken. Het bedrijf kon snel opschalen dankzij zelf ontwikkelde softwareapplicaties die de processen van intake en offerte tot aan installatie en facturering efficiënt ondersteunen. Om verder te blijven groeien, zet Sunergetic in op diversificatie en kennis.

Jeroen van der Molen richtte Sunergetic in 2013 op. Hij kwam uit de ERP software-wereld en zag kansen om de PV-markt te veroveren door processen te digitaliseren en automatiseren. 'We zijn begonnen met het ontwikkelen van een softwareapplicatie waarmee we de processen rondom groepsaankopen van zonnepanelen efficiënt konden vormgeven. Zodat je projecten van bijvoorbeeld zeshonderd PV-installaties snel en succesvol kunt uitvoeren. Via onze SunUp-applicatie bundelen we de vraag en voeren we de intake uit. We schouwen op afstand op basis van beelden van Cyclomedia. We maken een 3D-ontwerp en een nauwkeurige offerte zonder dat we bij de woning zijn geweest. Via de Mijn-omgeving en geautomatiseerde e-mail helpen we geïnteresseerden verder. Natuurlijk is er ook persoonlijk contact via de telefoon en gaan we langs waar nodig. Deelnemers gaan online akkoord met de offerte, waarna de digitale planning en de installatie volgen. Door alle stappen digitaal en overzichtelijk te organiseren in één app kunnen we met een kleine organisatie op een efficiënte manier volume maken. En kan de uitvoering heel gericht te werk gaan.'

Al snel lanceerde Sunergetic ook Zelf-Opwekken.nl – het label voor de particuliere markt – en Solarresult.nl, een app voor monitoring. Bewoners van sociale huurwoningen verkrijgen met de monitorings-app meer grip op de energielasten vanuit inzicht in opwek, direct eigenverbruik en teruglevering.

SolarHero Academy

Tot en met 2023 was de PV-markt booming business. Maar er vormden zich toch ook al wat wolkjes voor de zon. 'Door de explosieve groei van zonnestoom, was het wachten op de afbouw van het salderen,' zegt Van der Molen. 'We zijn al in 2020 gaan diversifiëren, met warmtepompen, PVT-panelen en laadpalen. We hebben nu onze naam ook aangepast naar Sunergetic

Installatietechniek; dat dekt de lading beter.' Voor de nieuwe takken van sport was wel meer kennis nodig. Van der Molen besloot een eigen academy op te richten, in Heerenveen. De SolarHero Academy werd het eerste niet-commerciële opleidingsinstituut met InstallQ-accreditatie.

Uitbreiden door samenwerking

Van der Molen: 'Ons werkgebied breidde uit. We kregen meer werknemers in loondienst en namen afscheid van veel zzp'ers. Als we zzp'ers opleidden, hoorden we te vaak: 'een dag niet gewerkt is een dag niet verdiend'. Dat stoorde me. We investeren graag in opleiding, maar dan wel met de juiste motivatie. In onze academy leiden we niet op om 'stempeltjes halen', maar we trainen op

☞ We kunnen met een kleine organisatie op een efficiënte manier volume maken ☞

vaardigheden en kwaliteit. We helpen jongeren die van school komen, de brug te slaan van theorie naar praktijk. Onze hoofdtrainer, Bolke van den Berg, traint ons personeel op DC en AC, de NEN 1010 en 3140, thuisopslag, laadpalen en storings vinden en verhelpen. Daarnaast hebben we een programma voor PVT van TripleSolar en voor Bosch warmtepompen. We hebben een ruime hal waarin ze ook kunnen oefenen met werken op hoogte. De ambitie is dat ook andere installatiebedrijven en mbo's gebruik gaan maken van deze faciliteiten en om samen te werken met fabrikanten

Foto: Jan Buwalda

— Jeroen van der Molen (links) en hoofdtrainer Bolke van den Berg: 'We investeren graag in opleiding, maar dan wel met de juiste motivatie.'

die hier producttrainingen door ons willen laten verzorgen.'

Geen groei zonder kennis

Kennis en groei gaan hand in hand, vindt Van der Molen. 'Het vakgebied van de installateur binnen de energietransitie verandert snel. Mede door de toevoeging van opslag en software voor sturing wordt het ook steeds complexer. Je kunt niet meer groeien als je niet steeds je kennis bijspijkt. Ook als je binnenkomt met diploma's of ervaring, er is altijd een 'next level' voor je. Zodat je je verder kunt ontwikkelen in een snel veranderende markt. Ons kantoorpersoneel moet ook groeien in hun nieuwe taken. We maken nu bijvoorbeeld warmteverliesberekeningen voor het dimensioneren van warmtepompsystemen. Daar is

kennis voor nodig.' De komende jaren zet Sunergetic Installatietechniek meer in op ketensamenwerking binnen grootschalige renovatieprojecten. 'Van de ruim twee miljoen sociale huurwoningen in Nederland, moeten tussen nu en 2029 nog zo'n honderd zestigduizend woningen met een D- tot G-label worden verduurzaamd. We gaan dus samenwerken met andere partijen om grote verduurzamingsprojecten voor woningcoöperaties te realiseren. We zien daarbij steeds meer interesse om op onze digitale vraag-gestuurde werkwijze, ook warmtepompprojecten aan te vliegen. Daar staan we in onze kracht, met online en offline werking, heldere informatievoorziening, vraagbundeling, een efficiënte uitvoerplanning en naadloos aansluitende processen.'

Next step in de verduurzaming van de Retail sector:

Het Brancheplan Verpakkingen Elektronica

In navolging van het Brancheplan Verpakkingen voor de installatiesector, is onlangs eenzelfde plan gelanceerd voor de elektrotechnische detailhandel (ETD). Weer stond Techniek Nederland aan het roer. De ambities zijn stevig, maar hoe meer leden en partijen meedoen, hoe eerder die zijn gerealiseerd.

Verpakkingen zijn essentieel voor bescherming, logistiek en presentatie, maar brengen ook milieu-impact. Dat vraagt om verantwoordelijkheid – en steeds meer bedrijven zetten stappen richting verduurzaming. Niet alleen via reparatie en refurbishment van (consumenten)elektronica, maar nu ook op via slimmere verpakkingen.

Het Brancheplan Verpakkingen Elektronica stimuleert samenwerking in de hele keten – van fabrikant afvalinzamelaar – om verpakkingen te verduurzamen en te verminderen. Twaalf grote partijen steunen al de strategie 2025-2030, die rust op drie pijlers. In 2025 start een nulmeting als vertrekpunt, waarna structureel wordt gemeten of we het ook echt beter doen.

Verminderen en voorkomen:

1. Maximaal veertig procent lege ruimte in transportverpakkingen.
2. Maximaal vijftig procent lege ruimte in productverpakkingen.
3. Dertig procent minder gebruik van plastic en karton ten opzichte van 2025.

Verduurzamen:

1. Plastic verpakkingen bestaan uit vijftig procent gerecycled plastic.
2. Honderd procent van het nieuwe karton bevat een FSC/PEFC-label.
3. Tachtig procent van de kartonnen verpakkingen bestaat uit ten minste tachtig procent gerecycled materiaal.

4. Plastic en karton verpakkingen zijn honderd procent recyclebaar.

5. Tape en etiketten op (transport)verpakkingen zijn waar mogelijk vervangen door een duurzaam alternatief.

Hoogwaardig hergebruik:

1. Veertig procent van de gebruikte transportverpakkingen tussen verschillende partijen in de keten wordt hoogwaardig hergebruikt.
2. Honderd procent van de verpakkingsmaterialen van papier, karton en plastic worden ingezameld voor hergebruik of recycling.
3. EPS blijft niet achter bij de consument en wordt in een gesloten kringloop verwerkt

Het begin is er, nu jij nog

Laat zien dat ook jij werk wilt maken van circulaire verpakkingen. Sluit je aan en doe mee! Bekijk het volledige plan: tnl.nu/brancheplan-verpakkingen-etd

Meer weten of meedoen?

Debbie Mous Projectleider Brancheplan Verpakkingen Elektronica:
debbie.mous@ekiep.nl

Martin Hof Branchemanager Elektronica:
m.hof@technieknederland.nl

Kom ook naar Retail2Repair

Want 'de wereld repareert door'

Reparatie is actueler dan ooit. Ben jij retail-reparateur? Dan mag je Retail2Repair niet missen. Op maandag 3 november 2025 verwachten we zo'n vierhonderd vakgenoten in de Faculteit Industrieel Ontwerpen van TU Delft. Thema van deze editie is 'De wereld repareert door!'. Techniek Nederland organiseert het event samen met TU Delft. Professor Circulair Product Design Ruud Balkenende van TU Delft kijkt ernaar uit.

— Professor Ruud Balkenende: 'Om maatschappelijke veranderingen mogelijk te maken, kunnen we niet zonder de praktijk.'

Balkenende: 'Fabrikanten, retailers, reparateurs en wetenschappers zijn samen aan zet om reparatie en circulariteit naar een hoger plan te brengen. Tijdens dit event wisselen we kennis uit en zoeken we naar manieren om onze impact te vergroten. Er is aandacht voor Europese regelgeving, zoals Ecodesign for Sustainable Products Regulation (ESPR) en Right to Repair, maar ook voor innovatie, circulaire businessmodellen, praktische knelpunten, consumentengedrag en de rol van ontwerpers en fabrikanten.'

Interactief

Deze editie van Retail2Repair is interactiever dan ooit, geeft Balkenende aan. 'Je neemt deel aan workshops, challenges, zaaldiscussies en inspirerende deelsessies. Op vijf thematische informatiepleinen doe je informatie op en werk je aan je netwerk. Bijvoorbeeld op het gebied van opleidingen of de arbeidsmarkt.' Balkenende en het Centre for Sustainability van de Universiteiten Leiden-Delft-Erasmus werken nauw samen met

Techniek Nederland sinds zij een White paper publiceerden over Repair. Ze streven samen naar impact door samenwerking en wisselwerking. 'Onderzoek heeft als doel om maatschappelijke veranderingen mogelijk te maken. Maar dat kunnen we niet zonder de praktijk.'

Mis het niet

We zien ook jou graag tijdens het Retail4Repair event op 3 november. Je bent welkom vanaf 09.00 uur. Ruud Balkenende (TU Delft) en Mark Harbers (voorzitter van Techniek Nederland) doen de aftrap en rond 16.00 uur vindt het afrondende tafelgesprek plaats.

→ Meer informatie en een aanmeldformulier vind je op www.retail2repair.nl

In geval van een conflict:

De Geschillencommissie is snel, deskundig en laagdrempelig

Als je er bij een conflict met een consument samen niet uitkomt, wil je ook geen langsepende rechtszaak. De Geschillencommissie biedt dan uitkomst met snelle, eerlijke en deskundige oplossingen.

Gebruik je als lid van Techniek Nederland onze algemene voorwaarden? Dan zie je dat daarin is afgesproken dat conflicten met consumenten (voor zakelijke klanten gelden andere juridische stappen) op het bordje van de Geschillencommissie terecht komen. Dat is niet voor niets. Een rechter kent de wet goed, maar weet niet wat er komt kijken bij de installatie van een cv-ketel of zonnepanelen. Daarnaast zijn rechtszaken duur en duurt het lang voor je een uitspraak krijgt. Het griffiegeld is hoog en je moet vaak ook een advocaat of deurwaarder inschakelen.

Is of dreigt er een conflict? Dan kan je natuurlijk altijd eerst aankloppen bij Techniek Nederland Advies. Wij staan voor je klaar met advies, tips en ondersteuning. Kom je er toch niet uit met je klant, dan leggen we je stap voor stap uit wat je moet doen om het conflict te laten beoordelen door de Geschillencommissie. Teamleider Ondernemerschap en Advies Junior Brandenburg: 'De Geschillencommissie voor installerende bedrijven (of voor de elektrotechnische detailhandel) schakelt snel, heeft verstand van zaken, luistert naar beide partijen en doet een eerlijke en bindende

uitspraak. De Commissie bestaat uit een voorzitter (meestal een rechter), een lid voorgedragen door de brancheorganisatie en een lid voorgedragen door een consumentenorganisatie.'

De procedure

'In het kort werkt het als volgt: De consument beschrijft op een formulier de klacht en het oplossingsvoorstel. Besluit de Commissie dat zij de klacht in behandeling kan nemen, dan vraagt zij je om ook jouw standpunt kenbaar te maken. Ons belangrijkste advies: negeer dit niet. Reageer goed en onderbouw op de schriftelijke klacht. Als dat nodig is, zal een deskundige de klacht – jouw werk of product – onderzoeken en beoordelen. Tijdens een zitting kijkt de Commissie naar alle informatie die is verzameld. Beide partijen mogen er hun standpunt mondeling toelichten, maar dat hoeft niet. Een advocaat is niet nodig.'

Bindend besluit

Binnen enkele weken komt er een besluit. Als de klant gelijk krijgt, zal je de oplossing moeten uitvoeren die de Commissie heeft opgelegd. Dat kan een schadevergoeding zijn, het nakomen of ontbinden van de overeenkomst of het uitvoeren van herstelwerkzaamheden.

Wil je meer weten over de werkwijze van de Geschillencommissie?

Download dan deze folder:

tnl.nu/VB-geschillencommissie

Of kijk op de website van de commissie:

tnl.nu/VB-commissies-installerende-bedrijven

Ding mee naar de eretitel Innovatie Pionier 2026

Heb jij het winnende idee voor de tweede editie van de Innovatie Pionier? Doe dan mee, inspireer anderen en maak kans op de eretitel, een mooi geldbedrag en veel aandacht van opdrachtgevers, ketenpartners, overheden en toeleveranciers.

De Innovatie Pionier is de innovatieprijs die Techniek Nederland jaarlijks uitreikt aan het bedrijf met de meest creatieve oplossing voor een van onze maatschappelijke uitdagingen. De eerste editie was een groot succes met zestien sterke inzendingen. Ook nu zoeken we bedrijven die zich onderscheiden met een project, product, dienst of concept dat aansluit op thema's als energietransitie, prefab, circulariteit, kunstmatige intelligentie of arbeidsmarktpositionering.

Aanmelden is eenvoudig.

Meld je uiterlijk 10 november aan via t.heemskerk@technieknederland.nl met je bedrijfsnaam, contactpersoon, emailadres, telefoonnummer en een beschrijving van je idee in een regel tekst. Later in het traject vragen we om meer informatie. Een onafhankelijke jury beoordeelt de inzendingen en maakt de winnaar tijdens de VSK in februari 2026 bekend.

Meer weten?

Kijk op tnl.nu/VB-innovatiepionier-26.

— De winnaar in 2025 was Kemkens, dat in samenwerking met Rensa een prefab aansluitset voor hybride warmtepompen bedacht.

Nieuwe editie

Er is een nieuwe editie van 'Zó werkt energie in Nederland' beschikbaar. Dit boek beschrijft de werking van het Nederlandse energiesysteem in de volle breedte en is hét naslagwerk voor professionals die werken aan de energietransitie. De nieuwe editie gaat in op actuele thema's als netcongestie, kernenergie en waterstof. Techniek Nederland is een van de zeventien partijen die hebben bijgedragen aan de inhoud van het boek.

Hoe werkt de energiemarkt en wat is netcongestie? Hoeveel van de energie die we gebruiken is hernieuwbaar? Hoe staat het met draagvlak voor de energietransitie? In vijf hoofdstukken, die elk een eigen perspectief op het energiesysteem vertegenwoordigen, beantwoordt Zó werkt energie in Nederland tientallen vragen over ons energiesysteem. Meer dan honderd-twintig experts schijnen hun licht op de uiteenlopende aspecten en het boek bevat veel schema's, visualisaties en infographics. Nieuw in deze editie is het hoofdstuk over schaarste en maatschappelijk draagvlak; twee thema's die een grote rol zijn gaan spelen.

Extra informatiekaarten beschrijven thema's als energieopslag, energie uit de ondergrond, kernenergie en waterstof. Het boek is een initiatief van Platform Zo werkt energie in Nederland. Techniek Nederland maakt daar onderdeel van uit.

→ Je kunt het boek hier bestellen:
tnl.nu/VB-zo-werkt-energie-in-nederland-25

Wel of geen vergunning?

Heb ik nou wel of geen vergunning nodig voor het plaatsen van de buitenunit van een warmtepomp? En welke dan? Vanaf nu hoef je je dat nooit meer af te vragen. Via onze Vergunningencheck Warmtepompen kom je erachter welke vergunning vereist is in jouw geval.

Vooral de plek waar je de buitenunit wilt plaatsen, bepaalt of er wel of geen vergunning vereist is. Steekt de installatie bijvoorbeeld een meter boven het dak uit, dan zal je een omgevingsvergunning voor de planactiviteit nodig hebben. Als door het plaatsen van de unit de draagconstructie wijzigt, moet je een omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit aanvragen. Of je een vergunning moet hebben, en welke dan, dat ontdek je snel en eenvoudig door de Vergunningencheck Warmtepompen te doen. Zo kom je nooit voor verrassingen te staan. Je vindt de PDF hier: tnl.nu/vergunningscheck

Let op: wel of geen omgevingsvergunning; je moet altijd zorgen dat de buitenunit aan de geluidseisen voldoet!

Speciale uitvoering van de E-Kangoo Lengte 2

De Techniek Nederland-partners Renault, Sortimo en Ayvens ontwikkelden samen een speciale uitvoering van de Renault E-Kangoo L2 met de capaciteit van een middelgrote bus. Dankzij de bij elkaar opgetelde ledenvoordelen is de leaseprijs scherp vanaf 750 euro per maand (excl. btw).

Slim en veilig inrichten

Opvallend is de uitschuifbare Dynnox-brancard, die via de achterkant én zijkant uitneembaar zijn. Ideaal voor installateurs in de (binnen)stad: apparatuur en gereedschap vervoer je veilig én compact. Sortimo paste hun SR5-systeem aan, zodat alles stevig en praktisch is opgeborgen.

Te zien

Het prototype staat bij Renault Nieuwendijk Auto's in Woerden. Bel 0297 38 30 85 voor een testrit. De E-Kangoo is alleen via Ayvens te leasen, met 17 procent korting op de auto en en 16 procent korting op Sortimo's maatwerkoplossingen – al verwerkt in de prijs.

Zo wordt aanbesteden een abc'tje

We hadden al het ABC van Bouwrecht. In september komt daar het Basiskennis aanbesteden bij. Het nieuwe boekje – op papier en digitaal – behandelt de basisprincipes bij het aanbesteden van installatiewerkzaamheden, geeft inzicht in relevante wet- en regelgeving en deelt praktische tips voor elke fase van de aanbestedingsprocedure. Zo wordt aanbesteden voor iedereen een abc'tje!

Aanbestedingen zijn voor veel installateurs een belangrijk onderdeel van hun bedrijfsvoering. Ze zijn bepalend voor de projecten die je binnenhaalt, het kwaliteitsniveau waarmee je die uitvoert en de winstgevendheid van je bedrijf. Je wilt die processen dus zorgvuldig aanpakken. Daarbij helpen we je met het boekje Basiskennis aanbesteden. Een praktische gebruiksaanwijzing bij het aanbesteden van installatiewerkzaamheden. We beschrijven wanneer een opdracht als een aanbesteding moet worden weggezet, welke procedures en overeenkomsten er zoal zijn, wat er komt kijken bij een

inschrijving en wat de aandachtspunten zijn bij de uitvoering. Dat doen we aan de hand van heel veel praktijkvoorbeelden. Je kunt het boekje als geprint exemplaar bestellen of downloaden als PDF op de website van Techniek Nederland onder Bedrijfsvoering, vervolgens Management & Ondernemerschap en dan Aanbesteden. Doe je mee aan een workshop Aanbesteden van Techniek Nederland? Dan krijg je het boekje daar sowieso mee!

'Basiskennis aanbesteden' is een uitgave van Techniek Nederland in opdracht van het Aanbestedingscentrum Techniek Nederland. Het onafhankelijke Aanbestedingscentrum behartigt de belangen van installatiebedrijven bij aanbestedingsprocedures en ondersteunt hen met kennis, expertise en praktisch (juridisch) advies.

→ Meer informatie vindt je hier
tnl.nu/VB-aanbestedingscentrum

Doe mee aan de Techniek Inclusief Award 2025

‘Inclusie is voor ons geen thema, maar de norm. Wij streven naar de juiste persoon op de juiste plek, met passend werk dat aansluit bij iemands capaciteiten.’ Dat zegt Johan Bogert van Preworxs, winnaar van de eerste Techniek Inclusief Award (mkb). Biedt jouw organisatie ook een inclusieve werkomgeving? Doe dan mee aan de tweede editie van de award.

Het Zeeuwse bedrijf Preworxs maakt gebouwgebonden installaties prefab in de fabriek. Op de bouwplaats hoeven ze alleen nog gemonteerd te worden. Preworxs creëerde een inclusieve werkomgeving door functies aan te passen aan de competenties van de (potentiële) medewerkers. Daardoor kunnen ze een brede groep werknemers aantrekken, ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Iedereen is goed in iets, dus iedereen is er welkom. Bogert: ‘Bij inclusie draait het om de waarde van het individu. Iedereen is even belangrijk, ongeacht religie, afkomst of geslacht. We hebben daarom een heel divers team en iedereen draait volwaardig mee. Dat is voor ons niets bijzonders, maar heel normaal.’

Begin gewoon

De Techniek Inclusief Award heeft Preworxs veel goeds gebracht. ‘Medewerkers zijn er super trots op en het was een mooie bevestiging dat we op de juiste weg zijn. Een weg die we moeten blijven volgen. Ook voor onze PR en naamsbekendheid heeft het veel positiefs opgeleverd. Zo is Preworxs meer onder de aandacht gekomen bij organisaties zoals de SER

— Johan Bogert: ‘De eretitel zorgde voor trotse medewerkers, naamsbekendheid en korte lijntjes met organisaties als SER en UWV.’

en het UWV.’ Bogert geeft nog een tip. ‘Blijf niet te lang nadenken over het starten met inclusie, begin er gewoon mee. Ook als je twijfelt of het binnen jouw organisatie mogelijk is.’

Iedereen kan meedoen

Is jouw organisatie ook actief bezig met het creëren van een inclusieve werkplek? Of zet je de eerste stappen en wil je je laten inspireren en uitdagen om verder te gaan? De Techniek Inclusief Award biedt een podium om jouw aanpak zichtbaar te maken en anderen te inspireren.

Meer informatie vind je op www.technieknederland.nl/techniekinclusiefaward. Meteen aanmelden kan ook. Vul het aanmeldformulier in en stuur je praktijkvoorbeeld vóór 20 oktober 2025 naar aanmelden@techniekinclusiefaward.nl.

Jan Post treedt toe tot de Ledenraad

Jan Post is benoemd tot lid van de Ledenraad van Techniek Nederland. Daarmee brengt hij zijn kennis en ervaring in voor de belangen van onze sector. Naast zijn nieuwe rol is Jan al actief binnen de financiële commissie en is hij bovendien onderscheiden als Lid van Verdienste, een erkenning voor zijn jarenlange inzet en betrokkenheid.

Werk jij met met AI, robotisering en industrialisatie?

Laat je verhaal horen!

De belangstelling voor ons rapport ‘AI, Robotisering en Industrialisatie: de Technieksector in 2030’ is groot; dat zien we aan het aantal downloads. Iedereen wil of doet wel iets met de thema’s die bepalend zijn voor onze toekomst. We zijn op zoek naar jouw voorbeelden. Door die te delen, help je collega’s en de branche om de thema’s verder inhoud te geven.

Met name AI staat in de belangstelling en dat is weer een belangrijke katalysator voor de andere twee thema’s. Veel bedrijven zijn er al mee aan de slag. We horen graag van je hoe je dat doet. Aan welke toepassingen denk of werk je? Wat betekent dat voor je bedrijf, voor jou als ondernemer, voor medewerkers en hun competenties, producten en diensten, het verdienmodel en investeringen? Welke kansen zie je en welke valkuilen ondervind je? Laat van je horen als je ervaringen hebt of bezig bent de thema’s te verkennen. Zodat we ook jouw verhaal kunnen opnemen in de serie Good Practices die we in 2025 willen optuigen. Met als doel dat we daar allemaal van kunnen leren. We delen de verhalen in op de zeven kernbegrissen van het rapport: Generative AI, Hybride AI, Computer Vision, Multi-Purpose Robots, Mass Customization & Flexible Manufacturing, Industrial Metaverse en Augmented Working. Heb je een praktijkvoorbeeld? Stuur dan een e-mail naar t.heemsker@technieknederland.nl, met daarin een korte uitleg.

➔ Kijk voor meer informatie op: tnl.nu/robotisering

Colofon

De Verbinding is het ledenmagazine van Techniek Nederland dat vier keer per jaar verschijnt.

Oplage	6.000	Techniek Nederland
Druk	Drukkerij Zoeterhage, Zoetermeer	Korenmolenaar 4
Ontwerp	Lava, Amsterdam	3447 GG Woerden
Vormgeving	Mariska van der Tas	
Hoofdredactie	Frank van Eijk-Willemsse	T 088 543 26 50
Eindredactie	Annette Scholtes, Ard Tuijthof	W technieknederland.nl
Tekst	Stijlmeesters/Astrid Zoumpoulis,	E info@technieknederland.nl
Beeldredactie	Linda Kindt	
Productie	Techniek Nederland	

©2025 Techniek Nederland.

Meelezen?

De Verbinding wordt ook verspreid onder medewerkers van onze leden. Hebben we iemand gemist die ook wil meelezen?

Stuur dan een e-mail naar ledenservice@technieknederland.nl en vermeld voor- en achternaam, functie en adresgegevens en voortaan leest hij of zij ook mee.

Medewerkers afmelden? Stuur dan ook een e-mail naar de afdeling Ledenservice.

Techniek houdt geschiedenis levend

In de prachtig gerestaureerde vijftiende-eeuwse Calixtuskerk in Groenlo bevindt zich het Nationaal Museum Tachtigjarige Oorlog (NMTO). Groenlo – een van de oude vestingsteden waar ooit hevig werd gevochten – vormt nu het decor voor een meeslepend verhaal over een bepalende periode in de Nederlandse geschiedenis. Het museum combineert historie met moderne techniek: het monumentale pand is uitgerust met zesenvieftig onzichtbare, duurzame warmtepanelen aan het plafond, innovatieve beveiliging met infraroodstralen en bewegingssensoren, en natuurlijk een geavanceerd systeem voor klimaatbeheersing. De installatietechniek werd gerealiseerd door de installateurs van Acel Installaties, die werkten aan oplossingen die passen bij dit museum in de voormalige kerk. Het blijft immers een monumentaal pand waarin enkele waardevolle objecten zijn tentoongesteld.